

Câteva considerații privind eficiența economică a SACET în România

1. Asigurarea încălzirii pentru populație este un serviciu public de interes general, dar poate fi și o afacere. Pentru a se transforma într-o afacere trebuie să fie rentabilă și să depindă din ce în ce mai puțin de subvenții. Dacă producția este doar de energie termică, problema este mai simplă și se poate lăsa și la latitudinea consumatorului final, însă dacă se produce simultan cu energia electrică/cogenerare, lucrurile se complică din cauza provocărilor simultane ale celor două piețe: energie electrică și energie termică.

2. Fără îndoială cogenerarea a avut și încă mai are și în Romania o serie de avantaje teoretice. Nefericirea este că lucrurile/condițiile s-au schimbat rapid, iar companiile de profil au fost prea inerțiale și au rămas pe vechiile modele de business. Motivele sunt multiple și cunoscute, dar nerezolvate în cele mai multe cazuri:

- Tehnologia a rămas învechită,
- Rețelele s-au degradat continuu, cu o mentenanță doar în situații de criză,
- Consumatorii și-au mărit pretențiile și din poziția de captivi au încercat să devină mai independenți, chiar dacă nu întotdeauna au fost bine informați,
- Structura însăși a consumului s-a modificat esențial, componenta industrială, care dădea o stabilitate anuală a unui consum important, a dispărut, SACET-urile în starea lor inițială devenind neadecvate noilor situații în care lucrează la o capacitate parțială doar mai puțin de jumătate de an pe timpul sezonului de încălzire, restul timpului lucrând la 10% sau chiar mai puțin din sarcina de iarnă.
- Consumul industrial nu a fost înlocuit măcar parțial de cel al serviciilor, în mod special al comerțului *en gros* și *en detail* (mall-uri, hiper market-uri, noile hoteluri și restaurante etc.)
- Densitatea consumului s-a diminuat prin dispariția/debranșarea unor consumatori, ceea ce a mărit ineficiența rețelelor supra dimensionate și învechite.
- Schema de sprijin a cogenerării de înaltă eficiență s-a putut aplica numai acolo unde se îndeplineau criteriile de eligibilitate, în consecință, unele CET-uri au putut supraviețui cu greu, altele au falimentat.

3. Conform diverselor studii și sondaje făcute de organisme internaționale, în mod special World Energy Council în cadrul Global Electricity Initiative, se constată că tendință acceptarea de către populație a decarbonării accelerate a producerii de energie electrică prin eficiență energetică, cogenerare și noi tehnologii, însă cu condiția clară a păstrării prețurilor la consumatorul final comparabile cu cele de la tehnologiile tradiționale. Pe de altă parte, s-a constatat apariția unor fenomene economice anormale, ca de exemplu prețuri de dumping sau chiar negative la ofertare pe piața de energie electrică. Acest lucru duce la o presiune accentuată asupra schemelor de sprijin, atât pentru regenerabile, cât și pentru

cogenerare. Aceste scheme trebuie regândite, existând chiar tendința înlăturării lor sau cel puțin diminuării acestora.

Apare astfel stringentă necesitatea de a reconsidera aspectele legate de eficiența SACET. Consider că rolul Grupului de Politici este tocmai acela de a identifica soluții generale care se pot aplica total sau parțial în funcție de elementele specifice ale aglomerării urbane care dorește îmbunătățirea acestui serviciu. În acest sens, se propun o serie de măsuri care pot ajuta la realizarea acestui deziderat. Unele dintre soluții sunt cunoscute

- a) Rezolvarea situației condominiilor cu mai multe tipuri de sisteme de alimentare cu căldură.
- b) Previzionarea dezvoltărilor urbane ulterioare și promovarea SACET – urilor moderne pentru noile construcții urbane. Să nu uităm că planurile de dezvoltare urbanistică se află la Primărie care sunt – în general – și proprietarii rețelelor și care au datoria de a asigura acest serviciu public, deci se poate face o coordonare foarte bună.
- c) Reconsiderarea zonelor de consum, segmentarea rețelelor și agregarea în noi configurații astfel ca să apară densități de consum economice.
- d) Regândirea surselor de energie termică și electrică. Acestea trebuie să fie în exclusivitate de înaltă eficiență, cu impact minim asupra mediului, flexibile și adaptate regimurilor sezoniere specifice localității.
- e) Rezolvarea problemei consumatorilor vulnerabili nu trebuie făcută de către piață, ci de sistemul de ajutor social ținând la adresa celor care au nevoie de un asemenea ajutor. Actualul sistem bazat pe venitul minim de inserție ascunde – după părerea mea - importanța serviciului de încălzire și duce la decizii dure la nivelul populației de tipul: încălzire versus hrană. De asemenea, criteriul de calcul a necesarului de căldură este greșit ales: venitul pe membru de familie nu poate dimensiona nivelul de sărăcie energetică. De aceea, metodologie ar trebui revizuită.
- f) Continuarea programului de modernizare a izolației termice a blocurilor este importantă, dar cu o singură condiție: realizarea unor lucrări de bună calitate, fără de care se pot ruina toate avantajele programului.
- g) Consider că acest serviciu public este cel mai important și - de aceea – Primăria trebuie să-și organizeze departamente dedicate acestor probleme, cu personal suficient, bine pregătit și recompensat corespunzător. Încălzirea este unul din drepturile de bază ale cetățeanului european.

Vă mulțumesc!

Virgil Musatescu